

ГОДИШЕН ДОКЛАД

ЗА ДЕЙНОСТТА

НА „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП – ГАБРОВО

ЗА ФИНАНСОВАТА 2016 г.

НАСТОЯЩИЯТ ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА Е ИЗГОТВЕН В СЪОТВЕТСТВИЕ С РАЗПОРЕДБИТЕ НА ЧЛ. 39 И СЛЕДВАЩИ ОТ ЗАКОНА ЗА СЧЕТОВОДСТВОТО /в сила от 01.01.2016 г./, ЧЛ.100Н, АЛ.7 ОТ ЗПЩК И ПРИЛОЖЕНИЕ №10, КЪМ ЧЛ. 32, АЛ. 2, Т. 2 ОТ НАРЕДБА №2 ОТ 17.09.2003 Г. ЗА ПРОСПЕКТИТЕ ПРИ ПУБЛИЧНО ПРЕДЛАГАНЕ И ДОПУСКАНЕ ДО ТЪРГОВИЯ НА РЕГУЛИРАН ПАЗАР НА ЦЕННИ КНИЖА И ЗА РАЗКРИВАНЕТО НА ИНФОРМАЦИЯ.

=====

Управителният съвет на „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП, воден от стремежа да управлява дружеството в интерес на едноличния собственик на капитала, както и на основание изискванията на разпоредбите на чл. 39 и следващи от Закона за счетоводството /в сила от 01.01.2016 г./, чл.100н, ал.7 от ЗППЦК и чл. 32, ал. 2, т. 2 от Наредба № 2 от 17.09.2003 г. за проспектите при публично предлагане и допускане до търговия на регулиран пазар на ценни книжа и за разкриването на информация изготви настоящия доклад за дейността /Доклада/. Докладът представя коментар и анализ на финансовите отчети и друга съществена информация относно финансовото състояние и резултатите от дейността на дружеството. Докладът съдържа обективен преглед, който представя вярно и честно развитието и резултатите от дейността на „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП, както и неговото състояние, заедно с описание на основните рискове, пред които е изправено.

1. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРЕДПРИЯТИЕТО

1. РЕГИСТРАЦИЯ И АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВЕН СТАТУТ НА ПРЕДПРИЯТИЕТО

„СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП е държавно предприятие по чл. 62, ал. 3 от Търговския закон.

Едноличен собственик на капитала на дружеството е МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ, ЕИК/ПИК 831909905.

Със Заповед РД 49-108/13.04.2011 г.на Министъра на земеделието и храните, на основание § 9 от предходните и заключителни разпоредби на Закона за горите и във връзка с чл. 163 и сл. от същия, се създава „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП със статут на държавно предприятие по чл. 62, ал. 3 от Търговския закон. Предприятието е със 100 % държавна собственост. Министърът на земеделието и храните упражнява правата на собственост на държавата в предприятието.

„СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП е регистрирано в търговския регистър на 29.06.2011 г.

2. ПРЕДМЕТ НА ДЕЙНОСТ

Предметът на дейност на „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП е: изпълнение на горскостопанските планове за горските територии -държавна собственост; изпълнение на ловностопанските планове в държавните ловни стопанства и в държавните горски стопанства; изпълнение на поддържащи и/или възстановителни дейности в горски територии - държавна собственост, предвидени в планове за управление на защитени територии; организиране и провеждане на мероприятия по защита на горските територии - държавна собственост; организиране и провеждане на противоерозионни мероприятия; поддържане разнообразието на екосистемите и опазване на биологичното разнообразие в тях;

=====

организиране и възлагане на проектирането и строителството в горите и земите в горските територии - държавна собственост; създаване на нови гори върху земеделски територии; опазване на горските територии - държавна собственост; предоставяне и извършване на обществени услуги, а също така и да осъществяват и други дейности, незабранени от закона, както и такива, възложени им от Министъра на земеделието и храните или въз основа на договор.

„СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП стопанисва 244 хил. хектара държавни гори, разположени в пет административни области: Габрово, В. Търново, Русе, Разград и Силистра. Характерно за предприятието е, че държавните горски територии в региона са 65%, а в някои териториални поделения и под 50%. Този факт предопределя следните особености влияещи отрицателно върху ефективността му като стопански субект:

Предприятието осъществява дейността си в условията на нелоялна конкуренция от собствениците на недържавни гори, тъй като режима на ползване на дървесина в тях е облекчен – не се регулира със средно годишно ползване, изпълнителите на сечите са в сивия сектор, не се прилага сертифициране на горите със съответните ограничения. Същевременно държавното предприятие трябва да опазва над 100 хил.бр. частни имоти с площ до 2 ха, включително на преките си конкуренти - собственици и фирми притежаващи по няколко хиляди декара гори, но като имоти с площи под 2 ха. В областите Габрово и В. Търново, поради факта, че недържавната собственост е възстановена в близост до населените места е необходимо да се осигурява достъп до държавните горски територии през другите видове собственост и по общински пътища с ограничения на товарите.

Управлението на държавните горски територии се осъществява от 13 горски и 4 ловни стопанства. Ловностопанската дейност в ДГС е отдадена дългосрочно, а ловните стопанства Росица, Воден-Ири Хисар, „Дунав“ - Русе и „Каракуз“ - Дулово развиват успешно организиран ловен туризъм. ДГС Сеслав се управлява като ловно стопанство.

В състава на предприятието влизат 17 териториални поделения, в т.ч. 13 горски и 4 ловни стопанства.

Към 31.12.2016 г. териториалните поделения на предприятието са както следва:

- Държавно горско стопанство Буйновци
- Държавно горско стопанство Бяла
- Държавно горско стопанство Габрово
- Държавно горско стопанство Горна Оряховица
- Държавно горско стопанство Елена
- Държавно горско стопанство Плачковци
- Държавно горско стопанство Разград
- Държавно горско стопанство Свищов

- =====
- Държавно горско стопанство Севлиево
  - Държавно горско стопанство Сеслав
  - Държавно горско стопанство Силистра
  - Държавно горско стопанство Тутракан
  - Държавно ловно стопанство Воден
  - Държавно ловно стопанство Дунав
  - Държавно ловно стопанство Каракуз
  - Държавно ловно стопанство Росица

3. КАПИТАЛ

Към 31.12.2016 г. предприятието е с основен капитал, неизискващ регистрация в размер на 10 157 018 лева. Единоличен собственик на капитала на дружеството е МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ, ЕИК/ПИК 831909905.

Предприятието не е капиталово по смисъла на Търговския закон. Основният капитал, неизискващ регистрация на предприятието се представя по неговата номинална стойност.

4. УПРАВЛЕНИЕ

„СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ е държавно предприятие по чл. 62, ал. 3 от Търговския закон, чиито органи на управление са:

1. министърът на земеделието и храните
2. управителният съвет.

Към 31.12.2016 г. съставът на Управителният съвет на предприятието е следният:
Йордан Василев Сарилиев

Ана Любчева Димитрова

Цветелин Георгиев Миланов

Предприятието се представлява от Цветелин Георгиев Миланов – Директор на „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“.

През 2016 г. са извършени следните промени в Управителният съвет:

На 25.7.2016 г. в Търговския регистър е вписана промяна в състава на Управителния съвет, като е заличен Иван Косев Недков като член на УС и на негово място е вписан Тодор Георгиев Бонев.

На 02.08.2018 в Търговския регистър е вписана промяна в състава на Управителния съвет, като е заличен Тодор Георгиев Бонев и на негово място е вписан Цветелин Георгиев Миланов.

II. ПРЕГЛЕД НА ДЕЙНОСТТА И НА СЪСТОЯНИЕТО НА ПРЕДПРИЯТИЕТО

1. ФИНАНСОВ РЕЗУЛТАТ

Към 31.12.2016 г. „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП отчита печалба преди облагане с данъци в размер на 1 607 хил. лв., спрямо регистрираната за 2015 г. печалба, преди облагане с данъци в размер на 968 хил. лв.

Нетната печалба на „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП към 31.12.2016 г. е в размер на 1 424 хил.лв., като към 31.12.2015 г. дружеството отчита нетна печалба в размер на 1 093 хил.лева.

Таблица № 1

СОБСТВЕН КАПИТАЛ, МАЛЦИНСТВЕНО УЧАСТИЕ И ПАСИВИ	(в хил. лв.)		
	2 015	%	2 016
III. Финансов резултат			
1. Натрупана печалба (загуба) в т.ч.:			
неразпределена печалба	-9	966,67%	78
непокрита загуба	0	0,00%	0
еднократен ефект от промени в счетоводната политика	0	0,00%	0
2. Текуща печалба	1 093	31,20%	1 434
3. Текуща загуба	0	0,00%	0
Общо за група III:	1 084	39,48%	1 512
ОБЩО ЗА РАЗДЕЛА	49 690	2,04%	50 705

2. ПРИХОДИ ОТ ОСНОВНА ДЕЙНОСТ

Таблица № 2

„СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП гр.ГАБРОВО

Приложение към годишния финансов отчет за 2016 година

(в хил. лв.)			
ПРИХОДИ	2015	%	2016
А. Приходи от дейността			
I. Нетни приходи от продажби на:			
1. Продукция	29 992	0,00%	28 923
2. Стоки	145	0,00%	0
3. Услуги	1 610	-30,87%	1 113
4. Други	465	-66,02%	158
Общо за група I:	32 212	-6,26%	30 194

Към 31.12.2016 г. „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП регистрира нетни приходи от продажби на стойност 30 194 хил.лв., което представлява понижение от 6,26 % спрямо нетните приходи от продажби за 2015 г. в размер на 32 212 хил.лева.

Нетни приходи от продажби на дружеството за 2016 г. включват приходи от продажба на продукция в размер на 28 923 хил.лв., приходи от услуги в размер на 1 113 хил. лв и други приходи от продажби на стойност 158 хил.лева

РАЗХОДИ ЗА ОСНОВНА ДЕЙНОСТ ПО КАТЕГОРИИ ДЕЙНОСТИ

Таблица № 3

(в хил. лв.)			
РАЗХОДИ	2015	%	2016
А. Разходи за дейността			
I. Разходи по икономически елементи			
1. Разходи за материали	4134	3,53%	4280
2. Разходи за външни услуги	9252	-28,35%	6629
3. Разходи за амортизации	1438	14,26%	1643
4. Разходи за възнаграждения	12369	-55,32%	11722
5. Разходи за осигуровки	2237	-1,79%	2197
6. Балансова стойност на продадени активи (без продукция)	116	0%	102
7. Изменение на запасите от продукция и незавършено производство	15	0%	83
8. Други, в т.ч.:	4279	15,84%	4957
обезценка на активи	0	0,00%	0
провизии	0	100,00%	483
Общо за група I:	33 840	-6,58%	31 613

За отчетната 2016 г. разходите по икономически елементи на „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП са на стойност 31 613 хил. лв., и регистрират пониженис от 6,58 % спрямо разходите по икономически елементи на дружеството за 2015 г. Най-голям дял в отчетените от „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП разходи за 2016 г. заемат разходи за възнагражденис и осигуровки в размер на 13 919 хил. лв., следвани

от разходите за външни услуги на стойност 6 629 хил.лв. и други разходи на стойност 4 957 хил. лева. Тегловия коефициент на тези разходи спрямо общите разходи за 2016 г., възлиза на 80,42 % , докато през 2015 г., той е 83,91 %.

3. ДЕЙНОСТИ В ДЪРЖАВНИ ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ, ПРЕЗ 2016 Г.

А/ СТОПАНИСВАНЕ НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ:

Горски разсадници – предвидено бе производство на 280 хил. тополови резници, 200 хил. бр. вегетативни фиданки от евроамерикански тополи, черна топола и бяла върба, 90 хил. бр. иглолистни фиданки в контейнери и 769 хил. бр. семенни фиданки от широколистни дървесни и храстови видове. Към 31.12.2016г. са произведени и вкоренени 280 хил. бр. тополови резници, 191 хил. бр. вегетативни фиданки, 361 хил. бр. семенни широколистни фиданки и 48 хил. бр. иглолистни семенни фиданки в контейнери.

Почистване на площи за залесяване - от предвидените за почистване площи по финансов план 768 дка са изпълнени 715 дка, главно след санитарни сечи с интензивност 100%.

Подготовка на почва – по ГСП е предвидено годишно да се извършва на 4 466 дка. Във ФП са заложени 3 226 дка (72%). Почвоподготовката е съобразена с наличните площи за залесяване в края на 2015г. – всички тополови сечища, площи, освободени след санитарни и принудителни сечи без естествено възобновяване, редини и ново залесяване. Разликата от 1240 дка се дължи на неотсечените площи (тополи), отпаднала необходимост от залесяване поради много добро естествено възобновяване под склопа на увредените иглолистни култури и самозалесяване на редини. Предвидена е пълна механизирани почвоподготовка на всички тополови сечища на типични тополови, преходни тополово-върбови и дренирани тополови месторастения. Изпълнението на почвоподготовката е 2886 дка, от които 1921 дка пълна механизирани. Неизпълнението от 340 дка се дължи на обилните снеговалежи и високите температури през месец декември, които не позволиха извършването на риголване и подравняване на изкоренените площи, а с това и пълното извършване на дейността.

През 2015 година завърши програмата на предприятието за преодоляване изоставането при залесяването на тополови сечища, което към 2012г. беше над 3 000 дка. Наличната почвоподготовка към 31.12.2016г. е 362 дка.

Залесяване – по ГСП залесяването е 4 466 дка. За 2016г. е предвидено 3 534 дка 79%. Причините за разликата са посочени в показателя подготовка на почва. Към 31.12.2016г. изпълнението е 3548 дка.

Попълване на култури – предвидените декари (892) са прогнозни и са сбор от пролетното попълване през 2016г. и прогноза за есенното. Изпълнението е 499 дка.

Отглеждане на култури е предвидено съгласно изискванията на Наредба№2 от 07.02.2013г. на 24 673 дка. Към 31.12.2016г. отглеждането на култури е 20 048 дка. Неизпълнението е поради отпаднала необходимост.

Отглеждане на млади насаждения без материален добив

При предвидени по ГСП 3157 дка ще бъде реализирано на 3620 дка (115%) поради установена необходимост от извършването им. При планирането на мероприятията е даден приоритет на насажденията, в които през последните няколко години са провеждани окончателни фази на постепенната сеч. За тези насаждения в ДГС/ДЛС се води регистър и мероприятията се уточняват от комисия с представител на централното управление. Изпълнението е 3834 дка.

Подпомагане на естественото възобновяване – по ГСП се предвижда 14244 дка, по ФП 13770 дка (97%). Подпомагане на естественото възобновяване е предвидено при всички възобновителни сечи с наличие на подлес. Изпълнението е 19000 дка.

=====

Кастрене на топови култури – предвидено е на 8693 дка, изпълнението е 8878 дка.
Маркиране – при предвидени 634065 куб.м. (стояща маса) по ГСП са разчегени 612396 куб.м., а изпълнението е 599 514 куб.м.

Б/ ЛОВНОСТОПАНСКА ДЕЙНОСТ

„СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП приема развитието на ловното стопанство като дългосрочна политика, отговорност и неразделна част от развитието на горския сектор.

Правилното стопанисване на дивечовите ресурси и повишаване на приходите от ловната дейност са в основата на стратегията на предприятието, държавните ловни райони, участъците отдадени за стопанисване и в предоставените на ловните сдружения.

Приоритети:

1. Укрепване, методично и финансово подпомагане на ловните стопанства.
2. Борба с браконьерството, чрез перманентен контрол при провеждането на ловните излети и целогодишна охрана на дивеча на територията на цялото предприятие. Борбата с браконьерството около държавните ловни райони в Дунавската равнина е най-важното ловностопанско мероприятие.
3. Възстановяване на популацията от благороден елен в ДЛС Каракуз, Воден-Ири Хисар, Беленската гора.
4. Запазване на производството на корейски фазан в единствените в България ферми за ловни птици от този вид – фазанариите в Сеслав и Хотанца.

Разселване на дивеч – във финансовия план са предвидени за закупуване 19 бр. елени лопатари и разселване на 2750 бр. фазани. До 31.12.2016г. са разселени 2426 бр. фазани в ДЛС „Дунав“, „Каракуз“, ДГС „Сеслав“ и 30 000 бр. пъстървови риби в ДЛС „Росица“.

Подхранване на дивеча – при предвидено осигуряване на 876 т концентриран фураж, 219 т груб и 20 т сочен фураж са подхранени 877 т концентриран и 100 т груб и 26 т сочен фураж.

Зимното подхранване е под заложените по ЛСП фуражи. Причината е в изобилната паша от собствени дивечови ниви и ливади и от селскостопанските площи, с които са заобиколени ДЛР.

При тези условия подхранването с концентриран фураж е предназначено основно за задържане на дивата свиня.

Основна тежест в ловностопанските мероприятия е отредена на създаването и поддържането на естествената фуражна база. Собствени дивечови ниви в размер на 16386 дка, по-голямата част от тях за - селскостопанско производство, 1236 дка ливади и 1431 дка дивечови сечища осигуряват естествената паша на едрия дивеч. До 31.12.2016г., като ловностопанско мероприятие е извършено поддържане на 9217 дка дивечови ниви /8968 дка/ и ливади /249 дка/.

Фермерно производство на дребен дивеч – при предвидено производство на 5000 бр. корейски фазани, са отгледани общо 8572 бр.

Строеж и поддръжка на биотехнически съоръжения – през 2016г. от предвидени за изграждане и поддържане - 60 бр. хранилки за едър дивеч, 15 бр. солища, 17 чакала, до 31.12.2016г. са изградени и поддържани - 16 бр. чакала, 49 хранилки за едър дивеч и се поддържат 3 БИСД.

Ловните стопанства на СЦДП Габрово са с над 40 годишна история и разполагат с добре изградена мрежа от биотехнически съоръжения. Ловната практика и тенденциите в развитието на лова като спорт показват, че някои типове съоръжения не са

актуални днес, като предназначение и функция, от където произтичат разликите предвидени по ЛСП.

През 2016г. беше пусната в експлоатация БИСД – Остър меч, в ДГС Сеслав, с площ 360 ха и дължина 13 500 м – интересно инженерно съоръжение с ограда от нов пионерен тип.

В/ ЗАЩИТА НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ

Защита от болести и вредители – във ФП са заложили натурални показатели на база мониторинг извършен през 2015г. и предписания на ЛЗС – наземна химична борба на 670 дка. Извършена е наземна химическа борба върху площ от 171 дка.

Защита от пожари – Мероприятията за опазване на горските територии от пожари са планирани в пълен обем, съгласно годишните планове за защита на горските територии от пожари. Изразходвани са 19636 лв.

Одитиране в процеса на горска сертификация – извършен е годишен сертификационен одит на 17-те териториални поделения на обща площ 244 240 ха държавни горски територии.

Г/ ОПАЗВАНЕ НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ.

Към предприятието са сформирани 17 мобилни контролни екипа. Въведено е допълнително маркиране на дървесината с пластини с уникален номер от третото тримесечие на 2015г.

III. ОСНОВНИ РИСКОВЕ, ПРЕД КОИТО Е ИЗПРАВЕНО ДРУЖЕСТВОТО

СИСТЕМАТИЧНИ РИСКОВЕ

ОБЩ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ РИСК

На своето заседание по паричната политика, проведено на 8 декември 2016 г., въз основа на редовния икономически и паричен анализ Управителният съвет на ЕЦБ извърши задълбочена оценка на перспективите за икономиката и инфлацията и на позицията по паричната политика. Оценката потвърди необходимостта да бъде удължен срокът на програмата за закупуване на активи и след март 2017 г., за да се запази значителният размер на паричната подкрепа, нужна за осигуряването на устойчиво доближаване на темпа на инфлация до равнища под, но близо до 2% в средносрочен план.

Оценка за състоянието на икономиката и финансите към датата на заседанието на Управителния съвет от 8 декември 2016 г.:

През втората половина на годината икономическата активност в световен мащаб отбеляза подобрене и се очаква да продължи да се засилва, макар и да остане под предкризисните си нива. Провежданата нерестриктивна политика и подобряването на пазара на труда подпомага активността в САЩ, но несигурността относно перспективите за страната и за света като цяло се засили след изборите в САЩ. В Япония темповете на растеж се очаква да останат умерени, докато средносрочните перспективи за растежа в Обединеното кралство вероятно ще бъдат ограничени от засилената несигурност, свързана с бъдещите отношения на страната с ЕС. Освен това, макар че наблюдаваното понастоящем постепенно забавяне на растежа в Китай може би се отразява върху други нововъзникващи пазарни икономики, постепенното отслабване на тежката рецесия в някои от големите страни – износителки на основни суровини, оказва все по-голяма подкрепа на световния растеж. Цената на петрола се повиши вследствие на споразумението на ОПЕК от 30 ноември, а

=====

ефектите от предходните ѝ понижения върху общата инфлация в света бавно намаляват. Все още големият обем свободни производствени мощности в света обаче съдържа базисната инфлация.

Икономическото възстановяване в еврозоната продължава. През третото тримесечие на 2016 г. БВП в реално изражение на еврозоната нараства на тримесечна база с 0,3 %, както и през второто тримесечие. Постъпващите данни, и най-вече резултатите от проучванията, сочат, че растежът ще продължи и през четвъртото тримесечие на 2016 г. В бъдеще Управителният съвет очаква икономическото възстановяване да продължи да се осъществява с умерен, но по-стабилен темп. Прехвърлянето на мерките на ЕЦБ по паричната политика в реалната икономика стимулира вътрешното търсене и подпомага намаляването на задлъжнялостта. По-добрата рентабилност на предприятията и много благоприятните условия на финансиране продължават да насърчават възстановяването на инвестициите. Освен това устойчивото нарастване на заетостта, за което допринасят и предходни структурни реформи, подкрепя реалния разполагаем доход на домакинствата и частното потребление.

Според макроикономическите прогнози за еврозоната на експерти на Евросистемата от декември 2016 г. се предвижда БВП в реално изражение да нарасне годишно с 1,7% през 2016 г. и 2017 г. и с 1,6% през 2018 г. и 2019 г. В сравнение с макроикономическите прогнози на експертите на ЕЦБ от септември 2016 г. прогнозата за растежа на реалния БВП остава в общи линии без промяна. Рисковете относно растежа в еврозоната остават свързани с надценяване на прогнозата.

Според шестмесечния доклад на фонда World Economic Outlook, публикуван на 04.10.2016 г., брутният вътрешен продукт (БВП) на страната ще нарасне с до 3,0 % през 2016 г. и 2,8 % през 2017 г. Предишните прогнози на МВФ от април бяха за растеж от 2,3 % и през двете години. Основните рискове пред развитието на българската икономика, според експертите на МВФ са влошаващата се демографска картина, както и големите икономически и социални дисбаланси между отделните региони в страната.

На 06.12.2016 г. Министерството на финансите публикува актуализирана Есенната макроикономическа прогноза*. (*При изготвянето на прогнозата са използвани статистически данни публикувани до 28 октомври 2016 г., с изключение на изрично упоменатите.) Актуализацията на есенната прогноза на Министерство на финансите бе наложена от публикуването на ревизирани серии от данни за Платежен баланс и Национални сметки, съответно на 17 септември и 11 октомври 2016 г.

Съгласно актуализираната есенна прогноза на МФ, очакванията са както европейската, така и американската икономика да забавят темповете си на растеж през текущата година. Благоприятното развитие при развиващите се пазари, както и ускорението на ръста на БВП на САЩ ще имат водеща роля за динамиката на световната икономика през 2017 г. В същото време, развитието на европейската икономика се очаква да остане потиснато, в резултат на повишената несигурност в региона, свързана с геополитическото напрежение, миграционния поток към страните от ЕС, ефекта от предстоящото излизане на Великобритания от Съюза и влошената икономическа и политическа среда в Турция.

Ревизираните данни за инвестициите показаха по-голямо увеличение на запасите, докато инвестициите в основен капитал са почти на същото равнище, като стойност и реален растеж. За първото полугодие общите инвестиции нараснаха със 7.7 %, но за цялата година се очаква забавяне на растежа до 4.1 %. Това ще бъде свързано с очакваното по-слабо

нарастване на запасите и частните инвестиции през втората половина на годината, както и със спада на капиталовите разходи на правителството, който се дължи на преминаването към новата финансова рамка 2014 г. - 2020 г. за финансиране на програмите от фондовете на ЕС. Инвестициите в основен капитал се очаква да нараснат с 0.1 %, което ще се дължи на частния сектор.

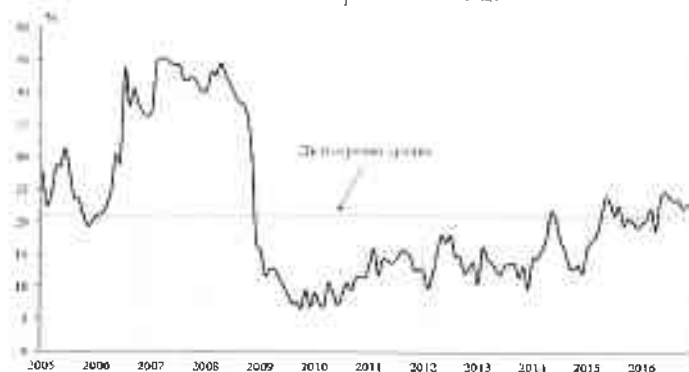
Реалният растеж на българската икономика за 2016 г. се очаква да достигне 3.2 %, при 2.6 % в есенната прогноза. Отново се очаква вътрешното търсене (потребление и инвестиции) да има основен принос за растежа, но е повишен и приносът на нетния износ, от 0.6 на 1 пр.п., поради ревизираните данни за вноса.

През 2017 г. растежът на БВП слабо ще се забави до 2.9 %, при очакване за 2.5 % в есенната прогноза. Принос за по-ниския растеж ще има по-слабото външно търсене от европейската икономика, което ще се отрази в забавяне на растежа на износа до 3.2 %. При засилване на потреблението и на инвестициите в основен капитал, растежът на вноса на стоки и услуги се очаква да бъде малко по-висок от 2016 г. и да достигне 2.7 %. В резултат, приносът на нетния износ за растежа на БВП ще бъде 0.4 пр.п., което е по-ниско с 0.6 пр.п. в сравнение с 2016 г.

За периода 2018 г. - 2019 г. се очаква леко ускоряване на растежа на БВП до 3 %. Вътрешното търсене ще бъде водещо, както по линия на потреблението, така и на инвестициите. По-високият ръст на вътрешното търсене ще се отрази в ускорено нарастване на вноса, в резултат на което приносът на нетния износ ще продължи да намалява, а в края на прогнозния период се очаква почти нулев принос към растежа на БВП.

По данни на НСИ през декември 2016 г. общият показател на бизнес климата остава на нивото си от предходния месец. Подобрене на стопанската конюнктура се регистрира в промишлеността и строителството, докато в търговията на дребно и сектора на услугите се отчита понижение.

Фиг. 1. Бизнес климат - общо

Съставният показател „бизнес климат в промишлеността“ нараства с 2.3 пункта в сравнение с ноември, което се дължи на подобрените оценки и очаквания на промишлените предприемачи за бизнес състоянието на предприятията. Същевременно обаче осигуреността на производството с поръчки се оценява като леко намалена, което е съпроводено и с понижени очаквания за производствената активност през следващите три месеца.

Несигурната икономическа среда продължава да е най-сериозният проблем, затрудняващ дейността на 46.4 % от предприятията.

По отношение на продажните цени в промишлеността по-голяма част от мениджърите предвиждат запазване на тяхното равнище през следващите три месеца.

През декември съставният показател „бизнес климат в строителството“ се увеличава с 1,2 пункта в резултат на благоприятните оценки и очаквания на строителните предприемачи за бизнес състоянието на предприятията. Мненията им относно настоящата строителна активност, както и прогнозите им за следващите три месеца са също по-умерени.

Основните пречки за развитието на бизнеса остават свързани с несигурната икономическа среда и конкуренцията в бранша.

Относно продажните цени в строителството очакванията на мениджърите са те да останат без промяна през следващите три месеца.

Съставният показател „бизнес климат в търговията на дребно“ спада с 5,2 пункта спрямо предходния месец, което се дължи на влошените оценки и очаквания на търговците на дребно за бизнес състоянието на предприятията. Прогнозите им за обема на продажбите и поръчките към доставчиците през следващите три месеца също са по-резервирани.

Конкуренцията в бранша, несигурната икономическа среда и недостатъчното търсене продължават да са най-сериозните фактори, затрудняващи дейността на предприятията.

По отношение на продажните цени преобладаващите очаквания на търговците са за запазване на тяхното равнище през следващите три месеца.

През декември съставният показател „бизнес климат в сектора на услугите“ се понижава с 1,3 пункта главно поради по-неблагоприятните очаквания на мениджърите за бизнес състоянието на предприятията през следващите шест месеца. По-резервирани са и мненията им по отношение на настоящото и очакваното търсене на услуги.

Основните пречки за развитието на бизнеса остават свързани с несигурната икономическа среда и конкуренцията в бранша, макар че през последния месец анкетата регистрира намаление на отрицателното им въздействие.

Относно продажните цени в сектора на услугите по-голяма част от мениджърите предвиждат те да останат без промяна през следващите три месеца.

ЛИХВЕН РИСК

Лихвеният риск е свързан с възможни, евентуални, негативни промени в лихвените нива, установени от финансовите институции на Република България.

На 08.10.2016 г. Управителният съвет на ЕЦБ реши, лихвеният процент по основните операции по рефинансиране и лихвените проценти по пределното кредитно улеснение и депозитното улеснение да останат непроменени на нива от 0.00 %, 0.25% и -0.40 % съответно и продължава да очаква, че те ще останат на сегашните или на по-ниски равнища за продължителен период от време и доста след приключването на нетните покупки на активи от страна на Евросистемата. Управителният съвет потвърди, че месечните покупки на активи за 80 млрд. евро са предвидени да се провеждат до края на март 2017 г., а при необходимост и след това, но при всички случаи до установяването на трайна корекция в тренда на инфлацията, който да съответства на целта на УС на ЕЦБ за инфлацията.

На своето заседание по паричната политика, проведено на 8 декември 2016 г., с оглед на осъществяването на своята цел за ценова стабилност Управителният съвет на ЕЦБ взе следните решения:

- Що се отнася до нестандартните мерки по паричната политика, Евросистемата ще продължава да извършва покупки по програмата за закупуване на активи (APP) със сегашния темп от 80 млрд. евро месечно до края на март 2017 г. От април 2017 г. е предвидено нетните покупки на активи да продължат да се провеждат с месечен обем от 60 млрд. евро до края на декември 2017 г., а при необходимост и след това, но при всички случаи до установяването от Управителния съвет на трайна корекция в тренда на инфлацията, който да съответства на неговата цел за инфлацията. Ако междувременно перспективите станат по-неблагоприятни или финансовите условия не съответстват на по-нататъшния напредък към устойчива корекция в тренда на инфлацията, Управителният съвет възнамерява да увеличи размсра и/или продължителността на програмата.

- За да се осигури все така гладкото осъществяване на покупките на активи от страна на Евросистемата, Управителният съвет взе решение да коригира параметрите на APP от януари 2017 г., както следва: Първо, матуритетният диапазон на програмата за покупки от публичния сектор ще бъде разширен, като минималният остатъчен срок до падежа на допустимите ценни книжа се намали от две години на една година. Второ, покупките на ценни книжа по APP, чиято доходност до падеж е по-ниска от лихвения процент на ЕЦБ по депозитното улеснение, ще бъдат разрешени, докогато е необходимо.

- Управителният съвет взе решение да не променя основните лихвени проценти на ЕЦБ и продължава да очаква, че те ще останат на сегашните или на по-ниски равнища за продължителен период от време, а и доста след приключването на нетните покупки на активи.

Основните лихвени проценти, определени от БНБ за периода 01.01.2016 – 31.12.2016 г.

Таблица № 4

Месец	Основен процент	лихвен
Януари 2016 г.	0.01 %	
Февруари 2016 г.	0.00 %	
Март 2016 г.	0.00 %	
Април 2016 г.	0.00 %	
Май 2016 г.	0.00 %	
Юни 2016 г.	0.00 %	
Юли 2016 г.	0.00 %	
Август 2016 г.	0.00 %	
Септември 2016 г.	0.00 %	
Октомври 2016 г.	0.00 %	

Ноември 2016 г.	0.00 %
Декември 2016 г.	0.00 %

*Източник:БНБ

ИНФЛАЦИОНЕН РИСК

Инфлационният риск представлява всеобщо повишаване на цените, при което парите се обезценят и съществува вероятност от понасяне на загуба от домакинствата и фирмите.

По данни на НСИ индексът на потребителските цени за октомври 2016 г. спрямо септември 2016 г. е 100.2 %, т.е. месечната инфлация е 0.2 %. Инфлацията от началото на годината (октомври 2016 г. спрямо декември 2015 г.) е минус 0.4 %, а годишната инфлация за октомври 2016 г. спрямо октомври 2015 г. е минус 0.6 %. Средногодишната инфлация за периода ноември 2015 - октомври 2016 г. спрямо периода ноември 2014 - октомври 2015 г. е минус 0.8 %. Хармонизираният индекс на потребителските цени за октомври 2016 г. спрямо септември 2016 г. е 99.9%, т.е. месечната инфлация е минус 0.1 %. Инфлацията от началото на годината (октомври 2016 г. спрямо декември 2015 г.) е минус 1.1 %, а годишната инфлация за октомври 2016 г. спрямо октомври 2015 г. е минус 1.0 %. Средногодишната инфлация за периода ноември 2015 - октомври 2016 г. спрямо периода ноември 2014 - октомври 2015 г. е минус 1.4 %.

Индексът на потребителските цени за ноември 2016 г. спрямо октомври 2016 г. е 100.0%, т.е. месечната инфлация е 0.0 %. Инфлацията от началото на годината (ноември 2016 г. спрямо декември 2015 г.) е минус 0.5 %, а годишната инфлация за ноември 2016 г. спрямо ноември 2015 г. е минус 0.5 %. Средногодишната инфлация за периода декември 2015 - ноември 2016 г. спрямо периода декември 2014 - ноември 2015 г. е минус 0.8 %.

Хармонизираният индекс на потребителските цени за ноември 2016 г. спрямо октомври 2016 г. е 99.9%, т.е. месечната инфлация е минус 0.1 %. Инфлацията от началото на годината (ноември 2016 г. спрямо декември 2015 г.) е минус 1.2 %, а годишната инфлация за ноември 2016 г. спрямо ноември 2015 г. е минус 0.8 %. Средногодишната инфлация за периода декември 2015 - ноември 2016 г. спрямо периода декември 2014 - ноември 2015 г. е минус 1.4 %. Индексът на потребителските цени за декември 2016 г. спрямо ноември 2016 г. е 100.6%, т.е. месечната инфлация е 0.6 %. Годишната инфлация за декември 2016 г. спрямо декември 2015 г. е 0.1%. Средногодишната инфлация за периода януари - декември 2016 г. спрямо периода януари - декември 2015 г. е минус 0.8 %.

Хармонизираният индекс на потребителските цени за декември 2016 г. спрямо ноември 2016 г. е 100.8 %, т.е. месечната инфлация е 0.8 %. Годишната инфлация за декември 2016 г. спрямо декември 2015 г. е минус 0.5 %. Средногодишната инфлация за периода януари - декември 2016 г. спрямо периода януари - декември 2015 г. е минус 1.3 %.

Различният обхват на ИПЦ и ХИПЦ и съответно различната структура на потреблението са причина за различните стойности на двата индекса.

Съгласно актуализираната есенната прогноза на Министерство на финансите, публикувана на 06.12.2016 г., през 2016 г. годишният темп на инфлация остава отрицателен, като отчита известно ускорение през първото полугодие най-вече по линия на спада в цените на енергийните стоки и храните и поевтиняване на комуникационните услуги. През летните месеци обаче дефлацията в страната се забавя съществено и остава на ниво от 1.1 % на годишна база в периода юли-септември.

=====

Текущата динамика и очаквания за международните цени на суровините дават основания да се очаква, че отрицателната инфлация в страната ще продължи да се забавя до -0.2 % в края на 2016 г. Средно за годината общият ХИПЦ се очаква да отчете понижение от 1.2 %, предвид високата дефлация в периода април-май 2016 г.

Натрупаната инфлация в края на 2017 г. ще се ускори до 1.2 %, като отрицателен принос се очаква единствено по линия на продължаващо, макар и с по-нисък темп, поевтиняване на потребителските стоки с дълготраен характер. Останалите основни компоненти на ХИПЦ ще отчетат поскъпване при допускане за по-високи международни цени на петрола и неенергийните суровини и нарастване на вътрешното търсене. Средногодишното повишение на общият индекс през 2017 г. се очаква да бъде 1.1 %, а в периода 2018-2019 г. инфлацията ще се ускори до 1.5-1.7 %.

Инфлацията за периода 01.01.2016 г. – 31.12.2016 г. е следната:

Таблица № 5

Месец	% на инфлацията
Януари 2016 г.	0.00 %
Февруари 2016 г.	-0.3 %
Март 2016 г.	-0.7 %
Април 2016 г.	0.00 %
Май 2016 г.	0.00 %
Юни 2016 г.	-0.1 %
Юли 2016 г.	1.00 %
Август 2016 г.	0.00 %
Септември 2016 г.	-0.5 %
Октомври 2016 г.	0.2 %
Ноември 2016 г.	0.00 %
Декември 2016 г.	0.6 %

*Източник:НСИ

Според предварителната оценка на Евростат годишната инфлация в еврозоната, измерена чрез ХИПЦ, се повишава до 0,6 % през ноември 2016 г. спрямо 0,5 % през октомври и 0,4 % през септември, което до голяма степен отразява повишение на годишната инфлация при енергоносителите, макар все още да няма признаци за изразен възходящ тренд на базисната инфлация.

В бъдеще, въз основа на текущите цени на петролните фючърси, има вероятност общата инфлация да се увеличи значително през декември 2016 г. – януари 2017 г., до равнище над 1 %, главно вследствие на базови ефекти при годишното изменение на цените на енергоносителите.

Според макроикономическите прогнози за еврозоната на експертите от Евросистемата от декември 2016 г. годишната ХИПЦ инфлация се предвижда да бъде 0,2% през 2016 г., 1,3% през 2017 г., 1,5% през 2018 г. и 1,7% през 2019 г. Прогнозата за ХИПЦ инфлацията е в общи линии без промяна спрямо макроикономическите прогнози на експертите в ЕЦБ от септември 2016 г.

=====

ПОЛИТИЧЕСКИ РИСК

Политическият риск е вероятността от смяна на Правителството, или от внезапна промяна в неговата политика, от възникване на вътрешнополитически сътресения и неблагоприятни промени в стопанското законодателство, в резултат на което средата, в която оперират местните стопански субекти да се промени негативно, а инвеститорите да понесат загуби.

В национален план, на 14 ноември 2016 г. Премиерът Бойко Борисов внесе в Народното събрание оставка на правителството. След приемане на подадената оставка от парламента на 16 ноември 2016 г., трите неуспешни опита за съставяне на ново правителство в рамките на действащия парламент и отказът на президента да назначи служебно правителство, политическият риск за България се свързва с възможността за вътрешно дестабилизиране на държавата в периода на организиране и провеждане на предсрочни парламентарни избори.

Политическите рискове за България в международен план са свързани с поетите ангажиментите за осъществяване на сериозни структурни реформи в страната в качеството ѝ на равнопоставен член на ЕС, повишаване на социалната стабилност ограничаване на неефективните разходи, от една страна, както и със силната дестабилизация на страните от Близкия изток, зачестяващите заплахи от терористични атентати в Европа, бежански вълни и нестабилност на ключови страни в непосредствена близост до България.

Основният извод в доклад за България на Economist Intelligence Unit (EIU) е, че въпреки фискалните подобрения през периода януари - август след прогреса в консолидацията през 2015 г. са налице някои рискове за бюджета на България през 2016-17 г., произтичащи от проблеми в енергийния сектор. Причината, въпреки снижаването на дефицита в сектора вследствие на реформите през 2015 г. е фактът, че през юни международният арбитражен съд реши НЕК да плати 550 млн. евро на руската „Атомстройекспорт“ заради решението на България да се откаже от проекта за АЕЦ „Белене“. Въпреки че компенсацията е само половината от това, което Русия иска, тя представлява значителна сума за финансово затруднената НЕК и вероятно ще трябва финансиране от публични фондове. Основната прогноза на Economist Intelligence Unit (EIU) е, че фискалната консолидация ще продължи да надминава целите на правителството в средносрочен план.

България, както и другите държави – членки на ЕС от региона, продължава да бъде сериозно засегната от общо европейския проблем с интензивния бежански поток от Близкия изток.

След заседанието на Европейския съвет в Братислава на 16.09.2016 г. Председателят на Европейската комисия Жан-Клод Юнкер обяви, че Европейският съюз ще предостави 160 млн. евро на България за управление на границите и преодоляване на миграционната криза. Помощта за страната ни се очаква да бъде изплатена на два транша. Европейският съвет е решил 108 млн. евро да бъдат отпуснати първоначално за нуждите на България, като целта е тази сума да достигне 160 млн. евро, каквото е било искането на българския премиер.

Други фактори, които също влияят на този риск, са евентуалните законодателни промени и в частност тези, които касаят стопанския и инвестиционния климат в страната.

=====

ВАЛУТЕН РИСК

Експозицията към валутния риск представлява зависимостта и ефектите от изменението на валутните курсове. Систематичният валутен риск е вероятността от евентуална промяна на валутния режим на страната (валутен борд), което би довело или до обезценяване на лева или до поскъпване на лева спрямо чуждестранните валути.

Валутният риск ще има влияния върху компании, имащи пазарни дялове, плащанията на които се извършват във валута, различна от лева и еврото. Тъй като съгласно действащото законодателство в страната българският лев е фиксиран към еврото в съотношение EUR 1 = BGN 1.95583, а Българската народна банка е длъжна да поддържа ниво на българските левове в обръщение, равно на валутните резерви на банката, рискът от обезценяване на лева спрямо европейската валута е минимален и се състои във евентуално предсрочно премахване на валутния борд в страната. На този етап това изглежда малко вероятно, тъй като очакванията са валутният борд да бъде отменен при приемането на еврото в България за официална платежна единица.

Теоретично, валутният риск би могъл да се повиши, когато България се присъедини към втория етап на Европейския Валутен Механизъм (ERM II). Това е режим, в който страната трябва да поддържа валутния курс спрямо еврото в границите на +/-15% спрямо централен паритет. На практика, всички държави, които понастоящем са в този механизъм (Дания, Естония, Кипър, Литва, Латвия, Малта), са свидетели на колебания, които са съществено по-малки от позволените $\pm 15\%$.

Фиксираният курс на лева към еврото не елиминира за българската валута риска от неблагоприятни движения на курса на еврото спрямо другите основни валути (щатски долар, британски паунд, швейцарски франк) на международните финансови пазари, но към настоящия момент дружеството не счита, че такъв риск би бил съществен по отношение на дейността му. Дружеството може да бъде засегнато от валутния риск в зависимост от вида на валутата на паричните постъпления и от вида на валутата на потенциалните заеми на дружеството.

НЕСИСТЕМАТИЧНИ РИСКОВЕ

Специфичните за дейността на „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП произтичат от естеството на основната дейност на предприятието, както и от силната зависимост на предприятието от националната и Европейската регулация.

ЗАВИСИМОСТ ОТ КЛЮЧОВ ПЕРСОНАЛ

През последните години в България се наблюдава спад, както на броя на професионалните училища в областта, в която предприятието развива своята дейност, така и на броя ученици в специалните паралелки, а обучителните програми и оборудването в училищата са остарели. Всичко това води до намаляване на професионалистите и сериозни трудности при набирането на специализиран персонал. Ако Дружеството не съумее да осигури необходимия брой квалифицирани служители за дейността си, това би затруднило цялостния процес и изпълнението на договорните ангажименти на „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП, а оттам би влошило значително оперативните му резултати и финансово състояние.

ЕКОЛОГИЧЕН РИСК

=====

Екологичният риск се свързва с вредите върху околната среда и своевременните мерки за нейното опазване. Във връзка с това „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП развива своята дейност, съобразявайки се с изискванията за опазване на околната среда.

Предвид спецификата на дейността на „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП то е изложено на екологичен риск.

НЕБЛАГОПРИЯТНИ ПРИРОДНИ И КЛИМАТИЧНИ УСЛОВИЯ, АВАРИИ, БЕДСТВИЯ И ПРИРОДНИ СТИХИИ

Предвид основната дейност на дружеството неблагоприятните природни и климатични условия могат да попречат на нормалното функциониране на „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП и да окажат негативно влияние върху финансовите му резултати.

Аварии, бедствия и природни стихии също представляват риск за дейността на дружеството.

ЛИКВИДЕН РИСК

Проявлението на ликвидния риск по отношение на дружеството се свързва с възможността за липса на навременни и/или достатъчни налични средства за посрещане на всички текущи задължения. Този риск може да настъпи, както при значително забавяне на плащанията от страна на длъжниците на дружеството, така и при не достатъчно ефективно управление на паричните потоци от дейността на дружеството. Ръководството не използва финансови инструменти за минимизиране на този вид риск.

ФИНАНСОВИЯ РИСК, СВЪРЗАНИ СЪС ЗЕМЕДЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ

Ръководството на дружеството отчита този риск и е разработило стратегия за неговото управление: След реколтиране на селскостопанската продукция се предприемат необходимите мерки за нейното съхранение в зърнобази или обособени за целта други бази. С оглед минимизиране на ценовия риск, голяма част от земеделската продукция, предназначена за продажба се реализира в текущата година. Изписването на селскостопанската продукция за нуждите на ловно-стопанските мероприятия се извършва на база видове и брой дивеч, установен при таксация на дивеча в държавните ловностопански райони, като изписването на продукцията е в хронологичен порядък, с оглед незадържане на стари количества и обновяване на запасите.

IV. АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВИ И НЕФИНАНСОВИ ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА РЕЗУЛТАТА ОТ ДЕЙНОСТТА, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ СТОПАНСКАТА ДЕЙНОСТ, ВКЛЮЧИТЕЛНО ИНФОРМАЦИЯ ПО ВЪПРОСИ, СВЪРЗАНИ С ЕКОЛОГИЯТА И СЛУЖИТЕЛИТЕ

1. ФИНАНСОВИ ПОКАЗАТЕЛИ

ЛИКВИДНОСТ

Таблица № 6

Показател за ликвидност	31.12.2016	31.12.2015
Коефициент на обща ликвидност	1,13	1,16
Коефициент на бърза ликвидност	1,02	1,05
Коефициент на абсолютна ликвидност	0,91	0,90
Коефициент на незабавна ликвидност	0,91	0,90

Коефициент на обща ликвидност

Към 31.12.2016 г. стойността на коефициента на обща ликвидност на „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП е 1,13 и се понижава незначително, спрямо стойностите му за 2015 г. През 2016 г. спрямо 2015 г., текущите активи на дружеството се повишават с 12,42 %, както и текущите пасиви с 16,03 %.

Коефициент на незабавна ликвидност

Към 31.12.2016 г. стойността на коефициента на незабавна ликвидност е 0,91 и се понижава незначително спрямо стойността му от 0,90 за 2015 г. През 2016 г. спрямо 2015 г. паричните средства на дружеството се повишават с 16,90 %, а текущите пасиви нарастват с 16,03 %. Дружеството не отчита през текущата година финансови активи.

Коефициент на бърза ликвидност

Към 31.12.2016 г. стойността на коефициента на бърза ликвидност е 1,02 и се понижава незначително в сравнение със стойностите за 2015 г. През 2016 г. спрямо 2015 г. имаме повишение на материалните запаси на дружеството с 6,79 %, нарастване на текущите активи с 12,42 %, и на текущите пасиви с 16,03 %.

Коефициент на абсолютна ликвидност

Към 31.12.2016 г. стойността на коефициента на абсолютна ликвидност е 0,91 и се увеличава незначително в сравнение със стойностите му за 2015 г. През 2016 г. в сравнение с 2015 г. се наблюдава нарастване с 16,90 % на сумата на паричните средства на дружеството, както и на текущите пасиви с 16,03 %

2. КАПИТАЛОВИ РЕСУРСИ

КОЕФИЦИЕНТИ НА ФИНАНСОВА АВТОНОМНОСТ

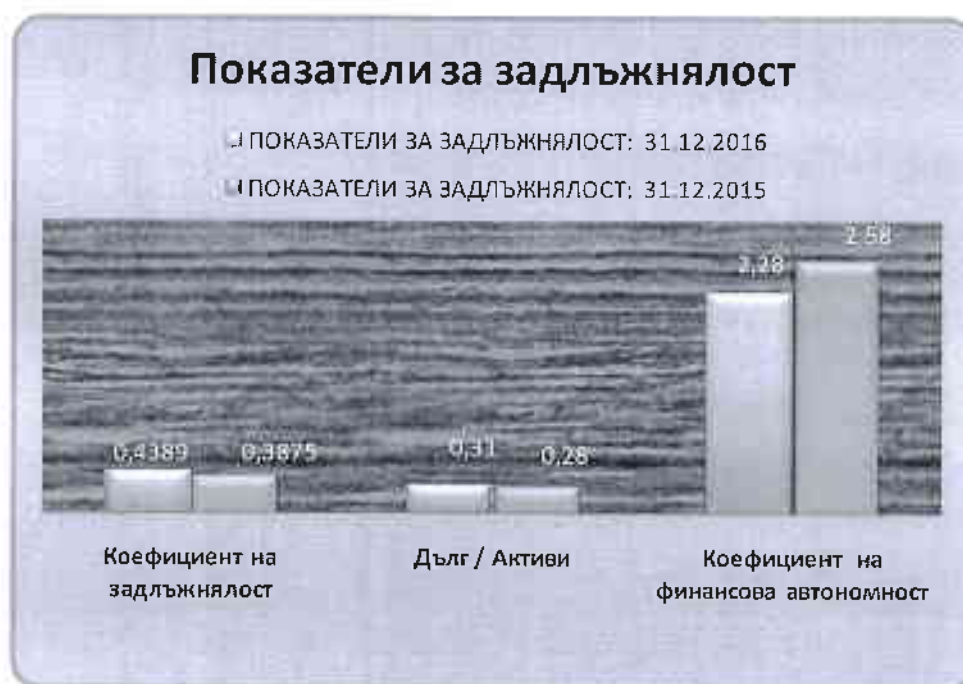

Таблица № 7

ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ЗАДЪЛЖНЯЛОСТ:	31.12.2016	31.12.2015
Коефициент на задлъжнялост	0,4389	0,3875
Дълг / Активи	0,31	0,28
Коефициент на финансова автономност	2,28	2,58

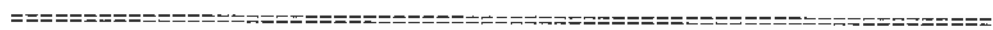
Коефициент на финансова автономност

Към 31.12.2016 г. стойността на коефициента на финансова автономност се понижава в сравнение с 2015 година. През 2016 г. спрямо 2015 г. собствения капитал на „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП нараства с 2,04 %, а сумата на дълга на дружеството се повишава с 15,59 %.

Коефициент на задлъжнялост

Към 31.12.2016 г. стойността на коефициента на задлъжнялост е 0,4389 и се повишава незначително спрямо 2015 година.

Съотношение дълг към обща сума на активите

Съотношението Дълг/Активи показва директно какъв процент от активите на дружеството се финансира чрез дълг. Към 31.12.2016 г. стойността на съотношението Дълг/Активи е 0,31. През 2016 г. спрямо 2015 г. сумата на дълга на „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП се увеличава с 15,59 %, а сумата на активите на дружеството се повишава с 5,83 %.

3. ФИНАНСОВИ ПОКАЗАТЕЛИ, УПРАВЛЕНСКИ КОЕФИЦИЕНТИ И ПАСИВИ

Таблица 8

ФИНАНСОВИ ПОКАЗАТЕЛИ:	31.12.2016	31.12.2015
ЕБИТДА	2479	1269
ЕБИТ	836	-169

Таблица 9

(в хил. лв.)			
СОБСТВЕН КАПИТАЛ, МАЛЦИНСТВЕНО УЧАСТИЕ И ПАСИВИ	2015	%	2016
А. СОБСТВЕН КАПИТАЛ	49690	2,04%	50 705
Б. МАЛЦИНСТВЕНО УЧАСТИЕ	0	0%	0
В. НЕТЕКУЩИ ПАСИВИ	2204	12,16%	2 472
Г. ТЕКУЩИ ПАСИВИ	17050	16,03%	19 783
СОБСТВЕН КАПИТАЛ, МАЛЦИНСТВЕНО УЧАСТИЕ И ПАСИВИ (А+Б+В+Г)	68944	5,83%	72 960

Таблица 10

(в хил. лв.)		
Показатели	2015	2016
Чисти приходи от продажби	32212	30194
Четен финансов резултат	1093	1424
Собствен капитал	49690	50705
Нетекущи пасиви	2204	2472
Текущи пасиви	17050	19783
Нетекущи активи	49116	50669
Текущи активи	19828	22291
Общ резултат	-29288	-28378
Наращане капитал	15327	17917
Общо активи	17050	19783
Общо активи	68944	72960
Разходи за лихви	48	95
Максимум загуби	1973	2107
Краткосрочни задължения	2268	2267
Разходи за амортизация и разходи	33840	31613
Разходи за материални	4134	4280

4. ПОКАЗАТЕЛИ НА РЕНТАБИЛНОСТ

Таблица №11

ПОКАЗАТЕЛИ ЗА РЕНТАБИЛНОСТ:	31.12.2016	31.12.2015
Рентабилност на Основния Капитал	0,152	0,117
Рентабилност на Собствения Капитал (ROE)	0,0281	0,0220
Рентабилност на Активите (ROA)	0,0195	0,0140

Рентабилност на Собствения капитал (ROE)

Към 31.12.2016 г. коефициентът на Рентабилност на собствения капитал се повишава до стойността от 0,0281 поради увеличение на собствения капитал на дружеството с 2,04 %. Отчетената от дружеството нетна печалба за 2016 г. се повишава значително с 30,28 %, спрямо 2015 г.

Рентабилност на активите (ROA)

Стойността на коефициента на рентабилност на активите към 31.12.2016 г. е на стойност 0,0195. За 2015 г. „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП отчита нетна печалба в размер на 1 424 хил. лв., а активите на дружеството се повишават с 5,83 % в сравнение с 2015 г.

Рентабилност на Основния капитал

Към 31.12.2016 г. коефициентът на Рентабилност на основния капитал нараства до стойността от 0,152, поради увеличение на нетната печалба с 30,28 % и запазване стойността на основния капитал в размер на 9 348 хил. лева.

5. ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ

=====

Средносписъчният състав към 31.12.2016 г на „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП е 891 души, от които: по Договор за управление 19бр. и по Трудови договори 872, от тях - шатен персонал 605 бр., в това число 28 бр. в централното управление и 267 бр. работници.

Таблица № 12

Вид персонал	2016
СРЕДНОСПИСЪЧЕН БРОЙ НА ПЕРСОНАЛА ПО ТРУДДОГОВОР /без лицата в отпукк по майчинство/	872
Ръководители	50
Специалисти	114
Техници и приложни специалисти	61
Помощен и административен персонал	53
Персонал зает с услуги за населението, търговията и охраната	249
Квалифицирани работници в селското, горското, ловното и рибното стопанство	49
Машинни оператори и монжаници	66
Други неквалифицирани кадри	230
Ръководители по договор за управление /ССБ/	19

Структурата на заетостта по вид персонал е утвърдена от Министъра на земеделието и храните и УС на предприятието. Задълженията към персонала на Предприятието към края на отчетния период са представени в Таблица № 13

ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА

Таблица № 13

ХИЪЛЕВА

Отчетна стойност	2016	2015
Задължения към персонала	1139	1303
Задължения към осигурители	530	523
Задължения по извънтрудови правоотношения	6	6
Задължения за отпуски	606	542
ОБЩО ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И ОСИГУРИТЕЛИ	2281	2374

=====

4. ЕКОЛОГИЧНИ ВЪПРОСИ

„СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП развива своята дейност, съобразявайки се с изискванията за опазване на околната среда.

Предприятията провежда отговорна политика по отношение на елиминирането на екологичния риск, намаляване на замърсяването на околната среда и своевременните мерки за нейното опазване.

Съгласно чл. 179 от Закона за горите, Предприятието формира Фонд „Инвестиции в горите“. Източник за формиране на фонда е част от продажната цена на дървесината и недървесните горски продукти, добивани от горските територии – държавна собственост, определена с постановление на Министерския съвет. Средствата на Фонд „Инвестиции в горите“ се разходват за залесяване, закупуване на горски територии, проектиране и строителство на горски пътища и транспортна техническа инфраструктура, проектиране и изграждане на технико-укрепителни съоръжения, както и за изпълнение на проекти, съфинансирани от европейски програми.

V. ВСИЧКИ ВАЖНИ СЪБИТИЯ, КОИТО СА НАСТЪПИЛИ СЛЕД ДАТАТА, КЪМ КОЯТО Е СЪСТАВЕН ГОДИШНИЯТ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

На 20.03.2017 г. в Търговския регостър по партидата на дружеството е вписана промяна в състава на Управителния съвет на „Северноцентрално държавно предприятие“ ДП - Габрово като инж. Йордан Василев Сарилиев е заличен като Председател на Управителния съвет, а Радослав Велев Славов е вписан като нов Председател на Управителния съвет.

Не са настъпили други важни събития след датата на съставяне на Годишния финансов отчет на предприятието.

VI. ВЕРОЯТНОТО БЪДЕЩО РАЗВИТИЕ НА ПРЕДПРИЯТИЕТО

Очакван ефект от изпълнението на финансовия план за 2017 г. за състоянието на горските територии и дивеча за обществото и бизнеса

Изпълнението на предвидените дейности през 2017 г. и в частност дейността по залесяване ще осигури възобновяването на гората там, където тя не може да се възстанови по естествен начин, а отгледните сечи ще подобрят качествените й показатели. Своевременното извеждане на санитарните сечи ще предотврати разпространението на болести и вредители, а дървесината ще се оползотвори преди влошаване на качествата й. Извеждането на възобновителните сечи ще гарантира своевременното естествено възобновяване на гората с местни видове.

Общият ефект от мероприятията по залесяване, стопанисване и опазване на горите от вредители, пожари и браконьерство ще допринесе за устойчивото развитие на горите. С реализирането на предвидените в горско-стопанските планове сечи се осъществява принципа за постоянство и равномерност в ползването на възобновимия ресурс „дървесина“ и се осигурява суровина за дървопреработвателната промишленост и дърва за огрев за населението. Изпълнението на ловностопанските мероприятия ще се отрази благоприятно на дивечовите запаси, качествата на трофеите и в крайна сметка на приходите от организиран ловен туризъм. С изпълнението на инвестиционната програма ще се подобри достъпа до

горските територии със съответния косвен положителен ефект върху приходите и опазването на горите.

Сертифицирането на всички държавни горски територии в района на предприятието гарантира екологосъобразното им стопанисване и подобряване имиджа на горския сектор пред обществото.

Бъдещото развитие на предприятието е свързано с:

- устойчиво управление и многофункционално стопанисване на горите, пасочено към развитие на икономически жизнен и допринасящ за развитието на обществото горски сектор;
- изпълнение на заложените натурални и стойностни показатели по финансовите, горкостопанските и ловностопанските планове в средносрочен план;
- изпълнение на публичните функции на държавата и ефективно управление на държавната горска собственост;
- осигуряване на прозрачност в управлението на горите;
- подобряване на комуникацията с хората и бизнеса;
- предоставяне на качествени услуги, свързани с дърводобива, ловния туризъм, лесокултурната дейност и др.

VII. ДЕЙСТВИЯТА В ОБЛАСТТА НА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА И РАЗВОЙНАТА ДЕЙНОСТ

През 2016 г. в „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП не са провеждани научни изследвания и разработки, тъй като най-важната задача на ръководството на предприятието, в условията на засилена конкуренция е да запази досегашните позиции на „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП на българския пазар.

VIII. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА СОБСТВЕНИ АКЦИИ, ИЗИСКВАНА ПО РЕДА НА ЧЛ. 187Д ОТ ТЪРГОВСКИЯ ЗАКОН

„СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП не е капиталово дружеството и по тази причина не може да придобива, притежава и прехвърля свои акции.

IX. НАЛИЧИЕТО НА КЛОНОВЕ НА ПРЕДПРИЯТИЕТО

Предприятието няма регистрирани клонове

X. ИЗПОЛЗВАНИТЕ ОТ ПРЕДПРИЯТИЕТО ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ

„СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП не е използвало финансови инструменти през 2016 г. за хеджиране на рискове от промяна на валутни курсове, лихвени нива или парични потоци. През отчетната година предприятието не е извършвало сделки за хеджиране на валутен риск, тъй като няма достатъчно мащабни и отдалечени във времето сделки в USD или други валути с плаващ спрямо лева курс.

Предприятието би могло да има експозиция към ликвиден, пазарен, лихвен, валутен и оперативен рискове, възникващи от употребата на финансови инструменти. Тези видове риск

са подробно описани в раздел III. От настоящия доклад, както и са оповестени в годишния финансов отчет, изготвен по МСС.

XI. ИНФОРМАЦИЯ, ДАДЕНА В СТОЙНОСТНО И КОЛИЧЕСТВЕНО ИЗРАЖЕНИЕ ОТНОСНО ОСНОВНИТЕ КАТЕГОРИИ СТОКИ, ПРОДУКТИ И/ИЛИ ПРЕДОСТАВЕНИ УСЛУГИ, С ПОСОЧВАНЕ НА ТЕХНИЯ ДЯЛ В ПРИХОДИТЕ ОТ ПРОДАЖБИ НА ЛИЦЕТО ПО § 1Д ОТ ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ РАЗПОРЕДБИ НА ЗПЩК, КАТО ЦЯЛО И ПРОМЕНИТЕ, НАСТЪПИЛИ ПРЕЗ ОТЧЕТНАТА ФИНАНСОВА ГОДИНА.

Общата площ на горските територии попадащи в териториалния обхват на Държавното предприятие е 244 хил. хектара държавни гори, разположени в пет административни области: Габрово, В. Търново, Русе, Разград и Силистра.

Реализираните през 2016 г. приходи от продукция заемат 95,79 % от общите приходи от дейността на дружеството.

Реализираните през 2016 г. приходи от услуги представляват 4,21 % от общите приходи от дейността на дружеството.

Продажбите на дружеството към 31.12.2016 г., са разпределени както следва:

Таблица № 15

	ХИЛ ЛЕВА	
	2016	2015
Продажба на продукция		
Готова продукция – дърводобив	8366	12385
Готова продукция - продажба на корен	17653	14612
Организиран ловен туризъм и обработка на дивеч.месо	1296	1036
Ловно-стопанска дейност	339	218
Дървообработване	232	252
Разсадници	41	39
Селско стопанство	941	1408
Приходи от странична дейност	55	42
ОБЩО ПРОДАЖБА НА ПРОДУКЦИЯ	28 933	29 992
Услуги		
Концесионни възнаграждения и наем	332	
Други услуги	781	1610
ОБЩО ПРОДАЖБА НА УСЛУГИ	1115	1610
ПРОДАЖБА НА СТОКИ	0	145
ОБЩО ПРИХОДИ	30194	32112

XII. ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО ПРИХОДИТЕ, РАЗПРЕДЕЛЕНИ ПО ОТДЕЛНИТЕ КАТЕГОРИИ ДЕЙНОСТИ, ВЪТРЕШНИ И ВЪНШНИ ПАЗАРИ, КАКТО И ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИЗТОЧНИЦИТЕ ЗА СНАБДЯВАНЕ С МАТЕРИАЛИ, НЕОБХОДИМИ ЗА ПРОИЗВОДСТВОТО НА СТОКИ ИЛИ ПРЕДОСТАВЯНЕТО НА УСЛУГИ С ОТРАЗЯВАНЕ СТЕПЕНТА НА ЗАВИСИМОСТ ПО ОТНОШЕНИЕ НА

=====

ВСЕКИ ОТДЕЛЕН ПРОДАВАЧ ИЛИ КУПУВАЧ/ ПОТРЕБИТЕЛ, КАТО В СЛУЧАЙ, ЧЕ ОТНОСИТЕЛНИЯТ ДЯЛ НА НИКОЙ ОТ ТЯХ НАДХВЪРЛЯ 10 НА СТО ОТ РАЗХОДИТЕ ИЛИ ПРИХОДИТЕ ОТ ПРОДАЖБИ, СЕ ПРЕДОСТАВЯ ИНФОРМАЦИЯ ЗА ВСЯКО ЛИЦЕ ПООТДЕЛНО, ЗА НЕГОВИЯ ДЯЛ В ПРОДАЖБИТЕ ИЛИ ПОКУПКИТЕ И ВРЪЗКИТЕ МУ С ЛИЦЕТО ПО § 1Д ОТ ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ РАЗПОРЕДБИ НА ЗППЗК.

Таблица 16

(в хил. лв.)			
ПРИХОДИ	2015	%	2016
А. Приходи от дейността			
I. Нетни приходи от продажби на:			
1. Продукция	29 992	-3,56%	28 923
2. Стоки	145	100%	0
3. Услуги	1 610	-30,87%	1 113
4. Други	465	-66,02%	158
Общо за група I:	32 212	-6,26%	30 194
II. Приходи от финансиране	1 381	60,90%	2 222
в т.ч. от правителството	1 381	0%	2 222
Общо за група II:	1 381	0%	2 222
III. Финансови приходи		0%	
1. Приходи от лихви	274	-37,06%	170
2. Приходи от дивиденди	0	0%	0
3. Положителни разлики от операции с финансови активи и инструменти	0	0%	0
4. Положителни разлики от промяна на валутни курсове	0	0%	0
5. Други	912	-23,36%	698
Общо за група III:	1 186	-26,81%	868
Б. Общо приходи от дейността (I + II + III):	34 779	-4,30%	33 284

Към 31.12.2016 г. „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП отчита общо приходи от дейността в размер на 33 284 хил. лв., което представлява понижение от 4,30 %, спрямо 31.12.2015 г., когато са на стойност 34 779 хил. лева.

Предприятието оперира само на българския пазар.

Относителният дял на никой от клиентите на предприятието не надхвърля 10 на приходите от продажби.

XIII. ИНФОРМАЦИЯ ЗА СКЛЮЧЕНИ СЪЩЕСТВЕНИ СДЕЛКИ.

През 2016 г. „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП не е сключвало съществени сделки по смисъла на Наредба 2 на КФН.

=====

XIV. ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО СДЕЛКИТЕ, СКЛЮЧЕНИ МЕЖДУ ЛИЦЕТО ПО § 1Д ОТ ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ РАЗПОРЕДБИ НА ЗППЦК, И СВЪРЗАНИ ЛИЦА, ПРЕЗ ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД, ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА СКЛЮЧВАНЕ НА ТАКИВА СДЕЛКИ, КАКТО И СДЕЛКИ, КОИТО СА ИЗВЪН ОБИЧАЙНАТА МУ ДЕЙНОСТ ИЛИ СЪЩЕСТВЕНО СЕ ОТКЛОНЯВАТ ОТ ПАЗАРНИТЕ УСЛОВИЯ, ПО КОИТО ЛИЦЕТО ПО § 1Д ОТ ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ РАЗПОРЕДБИ НА ЗППЦК ИЛИ НЕГОВО ДЪЩЕРНО ДРУЖЕСТВО Е СТРАНА С ПОСОЧВАНЕ НА СТОЙНОСТТА НА СДЕЛКИТЕ, ХАРАКТЕРА НА СВЪРЗАНОСТТА И ВСЯКА ИНФОРМАЦИЯ, НЕОБХОДИМА ЗА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ НА ЛИЦЕТО ПО § 1Д ОТДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ РАЗПОРЕДБИ НА ЗППЦК.

През 2016 г. „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП не е сключвало сделки със свързани лица, както и не са отправяни предложения за сключване на такива сделки. Предприятието не е сключвало сделки, които да са извън обичайната му дейност или съществено да се отклоняват от пазарните условия.

XV.ИНФОРМАЦИЯ ЗА СЪБИТИЯ И ПОКАЗАТЕЛИ С НЕОБИЧАЕН ЗА ЛИЦЕТО ПО § 1Д ОТ ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ РАЗПОРЕДБИ НА ЗППЦК, ХАРАКТЕР, ИМАЩИ СЪЩЕСТВЕНО ВЛИЯНИЕ ВЪРХУ ДЕЙНОСТТА МУ, И РЕАЛИЗИРАНИТЕ ОТ НЕГО ПРИХОДИ И ИЗВЪРШЕНИ РАЗХОДИ; ОЦЕНКА НА ВЛИЯНИЕТО ИМ ВЪРХУ РЕЗУЛТАТИТЕ ПРЕЗ ТЕКУЩАТА ГОДИНА.

През 2016 г. не са налице събития или показатели с необичаен за предприятието характер, които са имат съществено влияние върху дейността му, реализизираните от него приходи и извършени разходи.

XVI. ИНФОРМАЦИЯ ЗА СДЕЛКИ, ВОДЕНИ ИЗВЪНБАЛАНСОВО - ХАРАКТЕР И БИЗНЕС ЦЕЛ, ПОСОЧВАНЕ ФИНАНСОВОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА СДЕЛКИТЕ ВЪРХУ ДЕЙНОСТТА, АКО РИСКЪТ И ПОЛЗИТЕ ОТ ТЕЗИ СДЕЛКИ СА СЪЩЕСТВЕНИ ЗА ЛИЦЕТО ПО § 1Д ОТ ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ РАЗПОРЕДБИ НА ЗППЦК, И АКО РАЗКРИВАНЕТО НА ТАЗИ ИНФОРМАЦИЯ Е СЪЩЕСТВЕНО ЗА ОЦЕНКАТА НА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ НА ЛИЦЕТО ПО § 1Д ОТ ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ РАЗПОРЕДБИ НА ЗППЦК.

През 2016 г. предприятието няма сделки, които са водени извънбалансово.

XVII. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДЯЛОВИ УЧАСТИЯ НА ЛИЦЕТО ПО § 1Д ОТ ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ РАЗПОРЕДБИ НА ЗППЦК, ЗА ОСНОВНИТЕ МУ ИНВЕСТИЦИИ В СТРАНАТА И В ЧУЖБИНА (В ЦЕННИ КНИЖА, ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ, НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ И НЕДВИЖИМИ ИМОТИ), КАКТО И ИНВЕСТИЦИИТЕ В ДЯЛОВИ ЦЕННИ КНИЖА ИЗВЪН НЕГОВАТА ГРУПА ПРЕДПРИЯТИЯ ПО СМИСЪЛА НА ЗАКОНА ЗА СЧЕТОВОДСТВОТО И ИЗТОЧНИЦИТЕ/НАЧИНИТЕ НА ФИНАНСИРАНЕ.

Към 31.12.2016 г. „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП не притежава дялови участия в дъщерни дружества.

XVIII. ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО СКЛЮЧЕНИТЕ ОТ ЛИЦЕТО ПО § 1Д ОТ ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ РАЗПОРЕДБИ НА ЗППЦК, ОТ НЕГОВО ДЪЩЕРНО ДРУЖЕСТВО ИЛИ ДРУЖЕСТВО МАЙКА, В КАЧЕСТВОТО ИМ НА ЗАЕМОПОЛУЧАТЕЛИ, ДОГОВОРИ ЗА ЗАЕМ С ПОСОЧВАНЕ НА УСЛОВИЯТА ПО ТЯХ, ВКЛЮЧИТЕЛНО НА КРАЙНИТЕ СРОКОВЕ ЗА ИЗПЛАЩАНЕ, КАКТО И ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРЕДОСТАВЕНИ ГАРАНЦИИ И ПОЕМАНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯ.

Предприятието не е сключвало договори за заем, в качеството му на заемополучател през финансовата 2016 г.

XIX. ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО СКЛЮЧЕНИТЕ ОТ ЛИЦЕТО ПО § 1Д ОТ ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ РАЗПОРЕДБИ НА ЗППЦК, ОТ НЕГОВО ДЪЩЕРНО ДРУЖЕСТВО ИЛИ ДРУЖЕСТВО МАЙКА, В КАЧЕСТВОТО ИМ НА ЗАЕМОДАТЕЛИ, ДОГОВОРИ ЗА ЗАЕМ, ВКЛЮЧИТЕЛНО ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ГАРАНЦИИ ОТ ВСЯКАКЪВ ВИД, В ТОВА ЧИСЛО НА СВЪРЗАНИ ЛИЦА, С ПОСОЧВАНЕ НА КОНКРЕТНИТЕ УСЛОВИЯ ПО ТЯХ, ВКЛЮЧИТЕЛНО НА КРАЙНИТЕ СРОКОВЕ ЗА ПЛАЩАНЕ, И ЦЕЛТА, ЗА КОЯТО СА БИЛИ ОТПУСНАТИ.

През 2016 г. предприятието не е предоставяло заеми, нито е предоставяло гаранции или поемало задължения общо към едно лице или негово дъщерно дружество, в това число и на свързани лица.

XX.ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИЗПОЛЗВАНЕТО НА СРЕДСТВАТА ОТ ИЗВЪРШЕНА НОВА ЕМИСИЯ ЦЕННИ КНИЖА ПРЕЗ ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД.

През разглеждания отчетен период предприятието не е издавало емисия акции

XXI. АНАЛИЗ НА СЪОТНОШЕНИЕТО МЕЖДУ ПОСТИГНАТИТЕ ФИНАНСОВИ РЕЗУЛТАТИ, ОТРАЗЕНИ ВЪВ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВАТА ГОДИНА, И ПО-РАНО ПУБЛИКУВАНИ ПРОГНОЗИ ЗА ТЕЗИ РЕЗУЛТАТИ.

Предприятието няма публикувана прогноза за 2016 г. Дружеството изпълнява Финансов план за 2016 г., които се одобрява от Министъра на земеделието и храните.

Планирани приходи и разходи по видове дейност и финансов резултат за 2016 г. са представени в таблици 17, а изпълнението на финансовия план за дейностите в Таблица 18

Таблица 17

ДЕЙНОСТИ	ПО ФИНАНСОВ ПЛАН ЗА 2016Г.				ФИНАНСОВ РЕЗУЛТАТ
	ПРИХОДИ		РАЗХОДИ		
	ОБЩО	В Е.Ч. ДУ	ОБЩО	В Е.Ч. ДУ	

„СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ" ДП гр.ГАБРОВО

Приложение към годишния финансов отчет за 2016 година

ПОЛЗВАНЕ НА ДЪРВЕСИНА	24 360 225	0	6 141 868	0	18 218 357
ДЕЙНОСТИ В ГОРИТЕ	1 137 681	0	3 898 697	70 000	-2 761 016
ЛОВНО И РИБНОСТОПАНСКИ ДЕЙНОСТИ	2 038 620	215 000	1 773 469	65 000	265 151
СТРАНИЧНИ ДЕЙНОСТИ	3 434 628	0	2 525 613	0	909 015
АДМИНИСТРАТИВНО- УПРАВЛЕНСКИ ДЕЙНОСТИ	1 921 733	0	17 419 011	1 348 400	-15 497 278
ВСИЧКО (1+2+3+4+5):	32 892 887	215 000	31 758 658	1 483 400	1 134 229
ФОНД "ИНВЕСТИЦИИ В ГОРИТЕ"	2 526 610		8 177 697		

Таблица 18

ДЕЙНОСТИ	ОТЧЕТ КЪМ 31.12.2016г.				
	ПРИХОДИ		РАЗХОДИ		ФИНАНСОВ РЕЗУЛТАТ
	ОБЩО	В Т.Ч. ОУ	ОБЩО	В Т.Ч. ОУ	
ПОЛЗВАНЕ НА ДЪРВЕСИНА	25 962 373	0	5 610 794	0	20 351 579
ДЕЙНОСТИ В ГОРИТЕ	878322	0	2 937 498	23 165	-2 099 176
ЛОВНО И РИБНОСТОПАНСКИ ДЕЙНОСТИ	2 141 312	332 354	2 333 443	47 895	-192 131
СТРАНИЧНИ ДЕЙНОСТИ	3 006 779	0	2 309 429	0	667 350
АДМИНИСТРАТИВНО-УПРАВЛЕНСКИ ДЕЙНОСТИ	1 727 539	107 701	18 908 163	11 474 462	-17 180 624
ВСИЧКО (1+2+3+4+5):	33 716 325	440 055	32 099 327	1 545 522	1 616 998

XXII. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ПОЛИТИКАТА ОТНОСНО УПРАВЛЕНИЕТО НА ФИНАНСОВИТЕ РЕСУРСИ С ПОСОЧВАНЕ НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА ОБСЛУЖВАНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА, ЕВЕНТУАЛНИТЕ ЗАПЛАХИ И МЕРКИ, КОИТО ЛИЦЕТО ПО § 1Д ОТ ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ РАЗПОРЕДБИ НА ЗПЦК, Е ПРЕДПРИЕЛ ИЛИ ПРЕДСТОИ ДА ПРЕДПРИЕМЕ С ОГЛЕД ОТСТРАНЯВАНЕТО ИМ.

Управлението на финансовите ресурси е подчинено на изискването за достигането на максимална ефективност с едновременното съблюдаване на сроковете за плащане договорени както с доставчици, така и с клиенти. Това означава преимуществено използване на собствени средства, което води до по-малки финансови разходи и разходите за лихви.

=====

XXIII. ОЦЕНКА НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ИНВЕСТИЦИОННИТЕ НАМЕРЕНИЯ С ПОСОЧВАНЕ НА РАЗМЕРА НА РАЗПОЛАГАЕМИТЕ СРЕДСТВА И ОТРАЗЯВАНЕ НА ВЪЗМОЖНИТЕ ПРОМЕНИ В СТРУКТУРАТА НА ФИНАНСИРАНЕ НА ТАЗИ ДЕЙНОСТ.

Извършените в предприятието инвестиции през 2016 г. са на стойност 4 101 хил. лв. и са разпределени в следните направления:

1. Дейности финансирани със средства от фонд „Инвестиции в горите“ на обща стойност 980 хил. лв.

- **проектиране** – при предвидено изготвяне на 21 бр. проекти за строителство и ремонт на горски пътища са изготвени 6 бр.

- **строителство на горски пътища** – предвидено е изграждане на 21,7 км. нови горски пътища;

- **основен ремонт** – планиран е ремонт на 39,4 км горски пътища;

През 2016 год. няма извършено строителство и основен ремонт на горски пътища.

- **транспортна техническа инфраструктура** – предвиденото изграждане на 2 бр. мостови съоръжения не е реализирано;

Към момента се провеждат съгласувателни процедури и процедури за избор на изпълнител на строителството и ремонта.

- **залесяване** – предвиденото финансиране на дейности по залесяване на стойност 933 хил.лв. е изпълнено за 867 225 лв.

- **закупуване на горски територии** – 87 дка за 44 401лв.

2. Дейности финансирани със собствени средства на обща стойност 4 523 хил. лв.

- **строителство** – предвиденото строителство на 5 обекта не е реализирано;

- **закупуване на транспортни средства** – закупени са 54 бр., при предвидени за закупуване 50 бр.

- **закупуване на специализирана техника** – при предвидени за закупуване 12 бр. специализирана техника са закупени 21 бр.

- **закупуване на компютри и софтуер** – закупени са 19 бр. компютърни устройства;

- **закупуване на друго оборудване** – от предвидените за закупуване 19 бр. друго оборудване са закупени 32 бр.;

- **основен ремонт на сгради и съоръжения** – предвиден е ремонт на 11 бр. сгради и съоръжения и е извършен ремонт на 10 бр.

- **изработване на ГСП за горски територии – държавна собственост** – изготвени са 3 бр. горскостопански плана /ДГС Габрово, ДГС Г.Оряховица и ДЛС Каракуз/, при предвидени 2 бр.

Съгласно Правилника за организация на дейността финансирането на предприятието се извършва чрез:

- средствата от продажба на дървесина, горски репродуктивни материали и недървесни горски продукти;
- средствата от предоставяне на услуги и от сключени договори;
- средства от продажба и отдаване под наем на недвижими имоти и движими вещи - собственост на предприятието или предоставени му за управление

=====

- средства от договори за управление на гори - собственост на физически, юридически лица и общини;
- средства от отдаване под аренда и под наем на горски територии - държавна собственост;
- средства от учредени сервитути и право на строеж върху горски територии - държавна собственост;
- средства от продажба на отнети в полза на държавата дървесина, горски репродуктивни материали и недървесни горски продукти, добити от горски територии - държавна собственост;
- кредити, предоставени на предприятието за осъществяване на неговите функции;
- приходи от портфейлни инвестиции с краткосрочни държавни ценни книжа и облигации;
- застрахователни обезщетения от застраховано имущество на предприятието;
- обезщетения за обществени екосистемни ползи;
- приходи от европейски и други международни програми;

Планираните за 2017 г. инвестиции на предприятието са в размер на 15681. лв. Основна част от предвидените за 2017 г. инвестиции ще бъдат със средства от фонд „Инвестиции в горите“ в размер на 12668 хил.лв, като част от инвестиционните проекти ще бъдат реализирани в по дълъг времеви период /2-3 год/ потади технологични особености.

Съгласно Закона за горите държавните предприятия са длъжни да образуват Фонд „Инвестиции в горите“, който се формира от част от продажната цена на дървесината. За "СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ" ДП определената с Постановление на МС част от продажната цена е 5 лв. на куб.м дървесина считано от 01.05.2015 г.

Средствата от фонда се изразходват за инвестиции в горите, по решение на Министъра на земеделието и храните.

Останалата част от инвестициите предприятието ще извърши със собствени средства.

XXIV. ИНФОРМАЦИЯ ЗА НАСТЪПИЛИ ПРОМЕНИ ПРЕЗ ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД В ОСНОВНИТЕ ПРИНЦИПИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ЛИЦЕТО ПО § 1Д ОТ ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ РАЗПОРЕДБИ НА ЗПЩК, И НА НЕГОВАТА ГРУПА ПРЕДПРИЯТИЯ ПО СМИСЪЛА НА ЗАКОНА ЗА СЧЕТОВОДСТВОТО.

Не е настъпила промяна в основните принципи на управление на предприятието.

XXV. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОСНОВНИТЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ПРИЛАГАНИТЕ ОТ ЛИЦЕТО ПО § 1Д ОТ ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ РАЗПОРЕДБИ НА ЗПЩК, В ПРОЦЕСА НА ИЗГОТВЯНЕ НА ФИНАНСОВИТЕ ОТЧЕТИ СИСТЕМА ЗА ВЪТРЕШЕН КОНТРОЛ И СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКОВЕ.

Общо описание на системата за вътрешен контрол и управление на риска съгласно Вътрешни правила за финансово управление и вътрешен контрол

=====

Финансовото управление и вътрешният контрол е цялостен процес интегриран в дейността на „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП и се осъществява от директора, зам. директорите, началниците на отдели, главния счетоводител и служителите. Финансовото управление и вътрешният контрол предоставя разумна увереност, че целите на предприятието са постигнати чрез:

- съответствие със законодателството, вътрешните актове и договори
- надеждност и всеобхватност на финансовата и оперативната информация
- икономичност, ефективност и ефикасност на дейностите
- опазване на активите и информацията.

„СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП поддържа система за финансово управление и вътрешен контрол като план от дейности, обхващащ управленски задължения и политики, и методи включващи:

- поставяне на целите и посочване на това какви ресурси се изискват за да бъдат постигнати тези цели;
- работна дейност и практики;
- мерки за контролиране на потенциалния риск.

Целта на системата за вътрешен контрол е да се гарантира икономичното, ефективното и ефикасното изпълнение на дейностите на „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП да се контролира финансовата дейност на базата на унифицирана информационна система, да се контролира управлението на собствеността, съхранението на документацията по дейността, реалната стойност на финансовите инвестиции, вземанията и задълженията на предприятието и другите форми на стопанисване свързани с публичните обекти. при оценка надеждността на финансовите отчети на предприятието.

Контролна среда

Контролната среда е обкръжението, което влияе върху качеството на финансовото управление и вътрешния контрол и е основата на цялата система за вътрешен контрол в „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП. Контролната среда определя климата и осигурява дисциплина и структурираност в „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП. Ръководството на предприятието и служителите и трябва да установят и поддържат във всяко отношение такава среда, която индикира положителното отношение към вътрешния контрол и добросъвестното управление. Контролната средата включва действията на ръководството, по отношение на системата за вътрешен контрол и по нивото на нейната важност в предприятието. Елементите на контролната среда са:

1. Лична почтеност и професионална етика на ръководството и персонала на горското стопанство - Ръководството и служителите в „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП трябва непрекъснато да поддържат и демонстрират лична почтеност и етични ценности и да спазват утвърдения от Директора на предприятието, Етичен кодекс. „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП трябва системно да уведомява обществеността за това в изложението за мисията и основните си ценности.

=====

Дейността на предприятието, трябва да е етична, правилна, икономична, ефективна и ефикасна и съвместима с мисята му.

2. Управленска философия и стил на управление - Философията и оперативният стил на ръководството обхващат широка гама характеристики. Нагласите на Управителния съвет и неговите действия във връзка с финансовото отчитане се проявяват чрез консервативния избор измежду наличните алтернативни счетоводни принципи. Въведеният стил на управление от Управителния съвет, директора на предприятието и ръководството, осигурява възможността утвърдените политики, процедури и практики да насърчават правилното, етичното, икономичното и ефективното поведение на служителите. Философията на управление в „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП се основава на независимо и компетентно ръководство осъществявано чрез личния пример на ръководството за постоянна подкрепа за вътрешния контрол.

3. Организационна структура - Установяването на подходяща организационна структура включва вземане под внимание на основните области на правомощия и отговорности и подходящите йерархични нива на отчетност и докладване. Управителният съвет и директорът преценяват уместността на организационната структура на предприятието, като съобразяват тази структура с размера и характера на дейностите на предприятието. В тази връзка организационната структура на предприятието е съобразена с естеството на бизнеса и осигурява разделение на отговорностите. Структурата на „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП включва :

1. оценка на правата и задълженията и разделение на отговорностите
2. оправомощаване и отчетност
3. подходяща йерархичност

4. Политики и практики по управление на човешките ресурси - Управлението на човешките ресурси в „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП представлява съвкупност от политики, процедури и правила, и обхваща процеса на подбор, назначаване, атестиране и оценка, повишаване в длъжност, обучение, определяне на възнаграждението, материално и духовно стимулиране на персонала, отпуски и почивки. При подбора на персонал фокусът е насочен върху образователния ценз, предишен професионален опит, минали постижения и доказателства за почтеност и етично поведение. По този начин се изразява и ангажираността на предприятието да назначава компетентни и надеждни служители.

5. Компетентността на персонала - Компетентността на персонала е съвкупност знания и умения, професионален опит и способности за изпълнение на задълженията, произтичащи от целите и задачите на предприятието и заеманата длъжност. Компетентността включва равнището на знания и умения на ръководството и служителите на предприятието, необходими за гарантирането на добро, етично, икономично, ефективно и ефикасно изпълнение на задълженията, както и разбирането за личната отговорност на всеки по отношение на вътрешния контрол, за да се постигнат общите цели и мисията на организацията. В допълнение към компетентността на персонала, Дружеството се ръководи от Управителен съвет, чийто членове разполагат с необходимата квалификация и опит и пряко участват в бизнес процесите на предприятието, както и упражняват контрол върху

=====

дейността. Управителният съвет на предприятието, и лицата ангажирани с процеса на вътрешен контрол и управление на риска притежават необходимите познанията и уменията, необходими за изпълнение на задачите, които изисква процеса.

Съзнанието за контрол в държавното предприятие се влияе в значителна степен от лицата, натоварени с общо управление, а именно от членовете на Управителния съвет на предприятието. Отговорностите на Управителния съвет са уредени в Правилника за организация на дейността на предприятието и договорите за управление. Допълнително Управителният съвет е натоварен и с надзор върху проектирането на модела и ефективното функциониране на процедурите за предупреждение и процеси за преглед на ефективността на вътрешния контрол на предприятието.

При възлагането на правомощия и отговорности на останалите служители в държавното предприятие се отчитат приложимите за сектора бизнес практики, познания и опит на служителите и наличните в предприятието ресурси. В дружеството се провежда ясна политиката на делегиране на правомощия и отговорности.

Процес за оценка на рисковете на предприятието

Процесът на оценка на риска от страна на Управителния съвет представлява базата за начина, по който той определя рисковете, които следва да бъдат управлявани.

Управителният съвет идентифицира следните видове риск, относими към предприятието и неговата дейност: общи (систематични) и специфични (несистематични) рискове.

Систематичните рискове са свързани с макросредата, в която предприятието функционира, поради което в повечето случаи същите не подлежат на управление от страна на ръководния екип.

Несистематични рискове са пряко относими към дейността на предприятието. За тяхното минимизиране се разчита на повишаване ефективността от вътрешното планиране и прогнозиране, което осигурява възможности за преодоляване на евентуални негативни последици от настъпило рисково събитие.

Всеки от рисковете, свързани с държавата – политически, икономически, кредитен, инфлационен, валутен – има самостоятелно значение, но общото им разглеждане и взаимодействието между тях формират цялостна представа за основните икономически показатели, пазарните условия, конкурентните условия в страната, в която съответното предприятие осъществява своята дейност.

Управлението на риска е процес осъществяван от директора, зам. директорите, главния счетоводител, началниците на отдели и всички служители, прилаган стратегически и в цялата организация, проектиран да идентифицира потенциалните събития, които могат да повлияят на предприятието, дава разумна увереност по отношение на постигането на целите на предприятието. Управлението на риска е процес на идентифициране, оценяване и мониториране на потенциални събития и ситуации, които могат да повлияят върху постигане на целите на „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП и въвеждане на необходимите контролни дейности, с цел ограничаване на риска до едно приемливо равнище.

=====

С оглед по-доброто идентифициране и управлението на рисковете в предприятието функционира Комитет по риска. Комитет по риска се създава в Централно управление на „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП със заповед на директора на предприятието, който обхваща и дейността на териториалните поделения. В Комитета по управление на риска влизат ръководството на „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП, директори от ДГС и ДЛС, и лица по облигационно правоотношение със стаж и квалификация във областта на финансовото управление и контрол. Председател на Комитета по на риска е директорът на „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП.

Роля на вътрешния одит при управление на риска

Вътрешният одит помага на предприятието да постигне целите си чрез прилагането на систематичен и дисциплиниран подход за оценяване и подобряване ефективността на процесите за управление на риска, контрол и управление. Директорът на предприятието с отговорен за изграждането и функционирането на адекватни и ефективни СФУК и се подпомага от вътрешен одит.

Вътрешният одит подпомага предприятието за постигане на целите му като:

- идентифицира и оценява рисковете в предприятието и териториалните поделения
- оценява адекватността и ефективността на системите за финансово управление и контрол по отношение на идентифицирането, оценяването и управлението на риска от ръководството на предприятието и поделенията му;
- дава препоръки за подобряване на дейностите в предприятието и поделенията му

Вътрешният одит дава разумно ниво на увереност, че съществените рискове са ограничени до допустими за предприятието и поделенията му нива, като, наблюдава, оценява, проверява, докладва и подобрява.

Вътрешният одит на предприятието оценява рисковете, свързани с управлението, оперативната дейност и информационните системи на предприятието и поделенията му, които могат да възникнат по отношение на:

- съответствието със законите, подзаконовите и вътрешните актове и договорите;
- надеждността и пълнотата на финансовата и оперативната информация;
- ефективността и ефикасността на оперативната дейност
- опазването на активите.

Основните дейности на Вътрешния одит в предприятието и поделенията му свързани с Управлението на риска са:

- Предоставя увереност в процеса по управление на риска
- Предоставя увереност, че рисковете са правилно оценени

- =====
- Оценява процесите по управление на риска
  - Оценява докладването на ключовите рискове
  - Преглежда управлението на ключовите рискове.

Подробно описание на рисковете, характерни за дейността на „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП е представено в доклада за дейността, раздел ОСНОВНИ РИСКОВЕ, ПРЕД КОИТО Е ИЗПРАВЕНО ПРЕДПРИЯТИЕТО.

XXVI. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРОМЕНИТЕ В УПРАВИТЕЛНИТЕ И НАДЗОРНИТЕ ОРГАНИ ПРЕЗ ОТЧЕТНАТА ФИНАНСОВА ГОДИНА.

През 2016 г. не са извършени промени в Управителния съвет на предприятието

XXVII. ИНФОРМАЦИЯ ЗА РАЗМЕРА НА ВЪЗНАГРАЖДЕНИЯТА, НАГРАДИТЕ И/ИЛИ ПОЛЗИТЕ НА ВСЕКИ ОТ ЧЛЕНОВЕТЕ НА УПРАВИТЕЛНИТЕ И НА КОНТРОЛНИТЕ ОРГАНИ ЗА ОТЧЕТНАТА ФИНАНСОВА ГОДИНА, ИЗПЛАТЕНИ ОТ ЛИЦЕТО ПО § 1Д ОТ ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ РАЗПОРЕДБИ НА ЗППЦК, И НЕГОВИ ДЪЩЕРНИ ДРУЖЕСТВА, НЕЗАВИСИМО ОТ ТОВА, ДАЛИ СА БИЛИ ВКЛЮЧЕНИ В РАЗХОДИТЕ НА ЛИЦЕТО ПО § 1Д ОТ ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ РАЗПОРЕДБИ НА ЗППЦК, ИЛИ ПРОИЗТИЧАТ ОТ РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПЕЧАЛБАТА, ВКЛЮЧИТЕЛНО:

През 2016 г. са начислени възнаграждения към ръководни служители по договор за управление в размер на 718 хил.лв.

ПОЛУЧЕНИ СУМИ И НЕПАРИЧНИ ВЪЗНАГРАЖДЕНИЯ

Размерът на нетното възнаграждение на членовете на Управителния съвет за 2016 г. е в размер на 130 хил.лв. и е разпределено както следва:

Йордан Василев Сарилиев – изплатено нетно възнаграждение в размер на 33 хил.лв.
Ана Любчева Димитрова - изплатено нетно възнаграждение в размер на 29 хил.лв.
Цветелин Георгиев Миланов - изплатено нетно възнаграждение в размер на 3 хил.лв.
Иван Коев Недков- изплатено нетно възнаграждение в размер на 45 хил.лв.
Тодор Георгиев Бонев- изплатено нетно възнаграждение в размер на 20 хил.лв.

Предприятието не е изплащало непарични възнаграждения.

УСЛОВНИ ИЛИ РАЗСРОЧЕНИ ВЪЗНАГРАЖДЕНИЯ, ВЪЗНИКНАЛИ ПРЕЗ ГОДИНАТА, ДОРИ И АКО ВЪЗНАГРАЖДЕНИЕТО СЕ ДЪЛЖИ КЪМ ПО-КЪСЕН МОМЕНТ

Предприятието няма условни и разсрочени възнаграждения, възникнали през 2016 г.

=====

СУМА, ДЪЛЖИМА ОТ ЛИЦЕТО ПО § 1Д ОТ ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ РАЗПОРЕДБИ НА ЗППЦК, ИЛИ НЕГОВИ ДЪЩЕРНИ ДРУЖЕСТВА ЗА ИЗПЛАЩАНЕ НА ПЕНСИИ, ОБЕЗЩЕТЕНИЯ ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ ИЛИ ДРУГИ ПОДОБНИ ОБЕЗЩЕТЕНИЯ.

Нетекущите задължения към персонала включват сегашната стойност на задължението на Предприятието за изплащане на обезщетения на наетия персонал към 31.12.2016 г. при настъпване на пенсионна възраст, платими след повече от 12 месеца. Съгласно Кодекса на труда всеки служител има право на обезщетение в размер на две брутни заплати при пенсиониране, а ако е работил при същия работодател през последните 10 години от трудовия му стаж, обезщетението е шест брутни заплати. За определяне на тези задължения Предприятието е използвало услуги на квалифициран актюер.

През 2016 г. дължимите суми от предприятието за изплащане на пенсии, обезщетения при пенсиониране или други подобни обезщетения са на стойност 671 хил. лв.

XXVIII. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИЗВЕСТНИТЕ НА ДРУЖЕСТВОТО ДОГОВОРНОСТИ (ВКЛЮЧИТЕЛНО И СЛЕД ПРИКЛЮЧВАНЕ НА ФИНАНСОВАТА ГОДИНА), В РЕЗУЛТАТ НА КОИТО В БЪДЕЩ ПЕРИОД МОГАТ ДА НАСТЪПЯТ ПРОМЕНИ В ПРИТЕЖАВАНИЯ ОТНОСИТЕЛЕН ДЯЛ АКЦИИ ИЛИ ОБЛИГАЦИИ ОТ НАСТОЯЩИ АКЦИОНЕРИ ИЛИ ОБЛИГАЦИОНЕРИ.

На Предприятието не са известни договорности, в резултат на които в бъдещ период могат да настъпят промени в притежавания относителен дял от настоящия едноличен собственик.

XXIX. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ВИСЯЩИ СЪДЕБНИ, АДМИНИСТРАТИВНИ ИЛИ АРБИТРАЖНИ ПРОИЗВОДСТВА, КАСАЕЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ ИЛИ ВЗЕМАНИЯ НА ЛИЦЕТО ПО § 1Д ОТ ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ РАЗПОРЕДБИ НА ЗППЦК, В РАЗМЕР НАЙ-МАЛКО 10 НА СТО ОТ СОБСТВЕНИЯ МУ КАПИТАЛ

Няма висящи съдебни, административни или арбитражни производства, касаещи задължения или вземания на предприятието в размер най-малко 10 на сто от собствения му капитал

XXX. ДРУГА ИНФОРМАЦИЯ ПО ПРЕЦЕНКА НА ДРУЖЕСТВОТО.

Предприятието преценява, че не е налице друга информация, която да не е публично оповестена и която би била важна за заинтересованите лица и едноличния собственик.

За „СЕВЕРНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП

г-н г-жа ЦВЕТЕЛИН ГЕОРГИЕВ МИЛАНОВ

/директор/